

C A P. II.

Laici in Canonicos non possunt institui. Eugenius. 2 [an. 655. Romae.]

IN Ecclesiis vestra certum numerum Canonicorum [sicut nobis innouit] communitur instituere curauistis: [et infra. 1] Cum Laici non debeant in Canonicorum numero computari, nec vos debeatis differre, quo minus statutum numerum de aliis Clericorum personis idoneis suppleatis: tales ad suppleendum numerum inuenire curetis, per quos Deo in diuinis officiis per Ecclesiasticos ordines congrue seruiatur.

[1 Et institutionem vestram religione firmare iuramenti. Unde quia illo numero successu temporis diminuto, in dubitationem deducitis, utrum ipsum de institutione Canonicorum supplere possitis, cum Laici computatis, qui in Ecclesia vestra Canonicorum titulo numerantur, status numerus sit impletus, ut hoc ambiguitas a vestris cordibus auferatur, nobis videtur, quod]

C A P. III.

Institutio beneficiorum spectat ad Episcopos, vel eorum Officiales. Alexander III. Cantuariens. Archiepiscopo, & eius Suffraganeis. [an. 1180.]

EX c frequentibus querelis didicimus, in partibus vestris consuetudinem pravam a multis retro temporibus inuulisse, quod Clerici Ecclesiastica beneficia sine consensu d Episcopi diocesi, vel Officialium suorum e (qui hoc de iure possunt) recipiunt, minus quam deceat cogitantes, quomodo id a Patrum sanctorum est institutionibus alienum, & Ecclesiasticæ contrarium honestati. Unde cum tu, Frater Archiepiscopo, ex officio tibi commissio, tam iniquam consuetudinem de provincia tua velis (sicut debes) radicibus extirpare f, tam in illos, qui Ecclesiastica beneficia taliter occupata scienter detinent, quam in eos, qui de cetero occupare præsumpserint, excommunicationis sententiam protulisti. Nos itaque eandem sententiam ratam habentes, & eam auctoritate Apostolica confirmantes, mandamus, quatenus Clericos ipsos, qui ipsam sententiam incurrerint g, nisi congrue satisfecerint, absolere minime præsumatis.

C A P. IV.

Ultra facultates non debet quis institui inuitis Clericis Ecclesiæ. Clemens III. Clero Constantinopolitano. [an. 1190.]

AUthoritate b Apost. sedis: [et infra.] Statuimus insuper, ut nullus in Ecclesiis vestris, ultra quam facultates earum sustineant i, vobis instituat inuitis.

C A P. V.

Cum in Ecclesiis oportet extraneos institui, non debent institui Clerici certæ originis tantum, sed undecunque sint, dum tamen sint idonei. Innocentius III. x S. Marcelli, & S. Susannæ Cardin. Apost. sed. Legat. [an. 1212. Roma in Thraciam.]

AD l decorem: [et infra. 1] Sicut nostris m auribus est suggestum, Constantinopolitanus Patriarcha aliarum nationum Clericos spernens, Venetos tantum in Constantinopolitanis Ecclesiis satagit collocare, non attendens, quod in omni n gente, qui facit iustitiam, acceptus est Deo, nec sanctuarium Dei conuenit iure hæreditario possideri. Quocirca mandamus, quatenus moneatis eundem, ut viros literatos o, & alias p idoneos, undecunque originem

a In aliquot manuscr. ita: Eugenius Papa. b Cap. 3. eod. tit. in 2. comp. Recte autem Contius addit hic omissa a Raymundo ex antiq. comp. c Post Conc. Lat. p. 28. c. 11. & Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. d assensu, in antiq. e ipsorum. f Vid. l. omnes. C. de dec. l. 10. g incurrerunt. h Cap. 1. tit. de iud. in 2. comp. i sufficient. k D. sancti Marcelli: & unus vetus ita: P. sancti Marcelli, & B. sancta & c. l Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. m al. ita, sicut nostris est auribus intimatum. n Actor. 10. o Literati ita debent recipi in Canonicos sicut nobiles, ut nos. in l. societatem. in gloss. ff. pro socio. p & alios.

duxerint, in prædictis Ecclesiis, & maxime in majori, instituire non possint, alioquin indignum se reddet, ut vos aliarum Clericos nationum ad eius obedientiam compellatis. Nec a dissimulare potestis, quin hoc nostris auribus intimetis, ut ex hoc ipso, an verum sit, quod super hoc Venetis dicitur promississe, conicere valeamus.

[1 Et commodum tam Ecclesiæ S. Sophie, quam aliarum Ecclesiarum, que sunt in urbe Constantinopolitana constructæ, noscitur pertinere, ut literati viri, & honestate morum perspicui, de quibus libet mundi partibus venientes institui debeant in eisdem. Verum]

C A P. VI.

Institutiones, & custodia possunt de iure speciali ad non Episcopum pertinere, & pendente lite cum diocæsano defenditur in possessione. h. d. Vel sic: Si possidet ius instituendi is, ad quem de iure communi non spectat, pendente iudicio proprietatis in possessione defenditur.

Idem Helien. Episcopo, & Archidiacon. Norwicen. [an. 1212. in Anglia.]

CUM venissent b ad Apost. sed. Archidiaconus Richemundia, & procuratores Eboracen. Archiepiscopi, ex parte Archiepiscopi fuit propositum, quod institutio personarum, & custodia Ecclesiarum vacantium ad eum in diocesi sua spectat, tam de iurisdictione c communi, quam de consuetudine generali. Verum quidam prædecessores ipsius quibusdam Archidiacon. Richemundia tam institutionem, quam custodiam personaliter commiserunt: [et infra. 1] Inter alia vero Archidiaconus ipse d respondit, e, quod Archiepiscopus tam institutiones, quam custodias, non personaliter Archidiacono, qui tunc erat, sed perpetuo de consensu Capituli Archidiaconatus reali concessione donauit. Cum autem Archidiaconus ipse in continua possessione tam istarum, quam aliarum libertatum multorum Archiepiscoporum, & Archidiaconorum temporibus existisset, & Archiepiscopus sine conditione squalibet concessisset ipsum eidem, post concessionem asseruit, quod ipsum concesserat, institutionibus, & custodiis vacantium Ecclesiarum exceptis. Ipse g vero timens, ne si negaret expresse, cum nondum esset Archidiaconatus b possessorem adeptus, vel impediretur i penitus factum eius, vel diutius differretur: respondit, quod non solum de illo, sed de omnibus redditibus suis faceret, quod sibi placeret: [et infra. 2] Nos igitur interlocuti fuimus, Archidiaconum esse in plena libertate eiusdem Archidiaconatus possessione tuendum, donec probatum legitime fuerit ex aduerso, libertates k ipsas Archidiaconis ab Archiepiscopis personaliter fuisse concessas: cum in hoc casu tam ante, quam post, & in ipsa etiam concessione Archiepiscopus eas l retinere potuerit licite tanquam suas, vel donec legitime probatum fuerit, easdem libertates Archidiaconum abjurasse. Sed in hoc casu, si concessio illa fuerit realis, Archiepiscopo nihil juris, vel utilitatis accederet, quia nos vel ad petitionem Eboracen. Ecclesiæ, vel per nos ipsos super hoc Archidiaconatus consulemus. Si ergo alterutrum ipsorum fuerit legitime approbatum, Archidiacono super libertatibus ipsis: si neutrum, Archiepiscopo silentium imponatur.

[1 Eas sibi aliorum tempore retinentes, & libere, sicut spectabat ad eos, utentes eisdem. Itaque Archiepiscopus, qui Ebor. Ecclesia modo præest, VV. de Chirivilli quondam Archid. Richem. illas ad preces inclyte recordat. R. Regis Anglorum de gratia speciali concessit, & eo in Episcopum post electo sibi reuocauit tanquam suas. Ad hoc autem Archid. Richem. respondit, quod]

a al. ita, nec vos. b Cap. 3. eod. tit. in 3. compil. c In omnib. antiq. tam de iure. d ille. e al. ita respondit, dicens. f contradictione. g idem vero. h Archidiaconus. i impediret. k easdem libertates. l ipsas.

quod cum inclyte recordationis primus H. Rex Angliæ apud Carleolum sedem Episcopalem vellet de novo creari, quia ex hoc Archid. Richem. ladebatur: Rex ipse a bo. mem. T. Archiepiscopo Eboracen. humiliter postulauit, ut in recompensationem cuiusdam partis, quæ subtraheretur Archidiaconatus memorato, ei prædictas concederet dignitates. Archiepiscopus autem annuit dignitates precibus postulantis.]

[2 Super hoc autem pars replicauit aduersa, quod si renuntiatio, vel abjuratio Archidiaconatus non noceret, per hoc tamen esset Archidiacono repetendi facultas adempta: sed Archidiaconus libertates illas se non repetere dicebat, cum eis libere, sicut prius, quando iter arripuit veniendi ad sed. Apost. ueretur, & earum possessione gauderet. Sed & contra hoc iterum replicabatur, quod idem Archidiaconus in quadam Ecclesia sui Archidiaconatus non per Archiepiscopum institui posset, sed talis institutio pertinebat ad ipsum, etsi ipse tunc ipsarum libertatum possessione gauderet: ad quod Archiepiscopus ipse respondit, quod per Archiepiscopum non institui, sed confirmari potius postulauit, licet quod se ipsum institueret, incongruum videretur.]

C A P. VII.

Is, ad quem spectat collatio dignitatum, seipsum instituere non potest. Idem Episcopo Treacen. & Archidiacon. Parisiens. [an. 1212.]

CUM c ad nostram: [et infra.] Illud autem nolumus vos ignorare, quod postquam M. fuit Abbas effectus b, custodiam de iure non potuit obtinere: quia cum ratione Abbatiæ ad ipsum pertineat donatio tam custodiæ, quam aliarum dignitatum, ac etiam præbendarum, in Ecclesia Patraren. custodiam ipsam recipere non potuit a seipso: cum inter dantem, & accipientem debeat esse distinctio personalis: sed nec ab alio, cum jus conferendi alius non haberet.

TITULUS VIII. DE CONCESSIONE PRÆBENDÆ, ET ECCLESIE NON VACANTIS.

C A P. I.

Institutus scienter in beneficium vivens est deponendus. Gelasius c Papa ad Rom. [an. 495.]

QUI d in vivorum Sacerdotum loco ponitur, hoc ipso sunt ab Ecclesiastica communione pellendi, quo se passi sunt successores vivis Sacerdotibus adhereri.

C A P. II.

Beneficia non vacantia concedi, vel promitti non debent: & cum vacaverint, concedi debent intra sex menses: quibus elapsis de Episcopo ad Capitulum, & contra, demum ad proximum superiorem devolvitur collatio.

Ex Concilio Lateran. e [an. 1179.]

NULLA f Ecclesiastica ministeria, seu etiam beneficia, vel Ecclesiæ tribuantur alicui, seu promittantur, antequam vacent, ne desiderare quis mortem proximi videatur, in cuius locum, & beneficium se crediderit successurum. Cum enim in ipsis etiam legibus Gentilium inveniatur inhibitum, turpe est, & divini plenum animadversione iudicii, si locum in Ecclesia Dei futuræ successionis expectatio habeat, quam ipsi etiam Gentiles condemnare curarunt. Cum vero Præbendas Ecclesiasticas, seu quælibet officia in aliqua Ecclesia vacare contigerit, non diu maneant in suspenso, sed intra sex menses personis, quæ digne administrare valeant, conferantur. Si autem Epi-

a Cap. 4. eod. tit. in 3. compil. b institutus. c in uno vetusto nulla est inscriptio. d Cap. 1. eod. tit. in 1. compil. & Cap. 2. de etate, & qual. in 1. comp. e sub Alex. III. c. 8. f Cap. 2. eod. tit. in 1. comp. & concord. Conc. Trid. sess. 24. de reform. c. 19. ubi hoc decretum roboratur, & c. detestanda. eod. tit. l. 6.

scopus, ubi ad eum spectat a, conferre distulerit, per Capitulum ordinetur b. Quod si ad Capitulum pertinerit, & intra præscriptum terminum hoc non fecerit, Episcopus secundum Deum hoc cum religiosorum virorum consilio exequatur. Vel si omnes forte neglexerint, Metropolitanus de ipsis secundum Deum absque illorum contradictione disponat.

C A P. III.

Beneficia vacantia conferuntur non obstante appellatione illorum, quibus promissa fuerant, antequam vacarent.

Alexander III. Eboracen. Archiep. [an. 1180.] Elatum c est auribus nostris: [et infra.] Consultationi tuæ taliter respond. quod cum in Lateranensi Concilio promissiones factæ de Ecclesiis non vacantibus sint cassatæ: prætextu appellationis eorum, qui dictis promissionibus innituntur, omitti non debet, quin Ecclesiæ, cum vacaverint, de personis idoneis ordinentur.

C A P. IV.

Si scribitur ei, ad quem spectat collatio, dato executeore ad providendum, per præsentationem literarum collatori factam, afficitur Præbenda: ita quod collatio alteri facta non tenet. h. d. secundum verum intellectum. vid. cap. si capitulo eod. tit. in 6.

Innocentius III. Præposito, & Capitulo Cameracen. [an. 1212.]

PROPOSUIT d nobis T. Presbyter, quod cum C. Papa præd. noster pro receptione ipsius in fratrem, & assignatione præbendæ ad donationem vestram spectantis in Ecclesia vestra proximo vacatura mandatum Apostolicum vobis destinasset, Decano Remensi executeore concessio, Decanus ipse vos contumaces inveniens, ipsum de præbenda primo vacatura in Ecclesia vestra, quæ ad donationem Capituli pertinet, auctoritate Apostolica investivit: [et infra. 1] Sed cum Præbenda, quæ ad donationem vestram spectabat, in Ecclesia Cameracen. vacasset, eam alii assignastis: [et infra. 2] Idem autem prædecessor noster quod ab eodem Decano factum fuerat, ratum volens haberi, collationem Præbendæ factam a vobis penitus irritavit, & eum de ipsa per anulum investivit. Licet autem intentionis nostræ non sit, investituræ de vacaturis factas contra canonum instituta ratas habere, qui secundum plenitudinem potestatis de iure possumus supra jus dispensare e: attendentes tamen, quod idem Presbyter non de vacatura, sed de vacante per præd. nost. fuit investitus, utpote quæ post cassationem concessionis a vobis factæ intelligebatur vacare: mandamus, quatenus amoto ab ea Præbenda quolibet detentore, eam ipsi cum plenitudine honoris canonici assignetis.

[1 Sed cum ipse, Decanus morte præventus in negotio ipso ulterius non potuisset procedere.]

[2 Cum autem propter hoc idem Presbyter ad eisdem prædecess. nostri presentiam accessisset, sicut ex literis eius nobis innouit.]

C A P. V.

Semestre ad eligendum, seu conferendum a iure præfixum non currit legitime impedito, nec incipit currere, nisi a die notitiæ vacationis. h. d. & est textus multum allegabilis, & quotidianus.

Idem P. S. Marie in via lata Diac. Card. Apost. sed. Legato. [an. 1210. Romæ.]

B b 2

Quia

a In Cod. Barb. ita: ubi ad eum spectat collatio. b ordinentur. c Cap. 39. eod. tit. de appell. in 3. compil. & post Conc. Lat. par. 47. c. 7. Cap. 1. eod. tit. in 3. compil. & vid. Fridericum conf. 299. e De hoc articulo vid. Felinum in c. postulasti. infr. De re script. vers. quartus casus. Adde notus huius loci, quibus declaratur. glossa in verbo, dispensare.

Quia a diversitate corporum diversitas sæpe sequitur animorum: [& infra. 1] Conquereretur inter cætera Eboracen. Archiepiscopus, quod cum ad eum in Ecclesia Eboracen. & aliis suis Ecclesiis collatio pertineat Præbendarum, tempore suspensionis ipsius, & postmodum etiam quidam præter ejus auctoritatem se intruserunt in ipsas: [& infra. 2] Mandamus, quatenus eos, qui Præbendas, vel Dignitates Ecclesiæ Eboracen. vel aliarum ad donationem ejus spectantes, præter auctoritatem acceperunt c ipsius, ad eas resignandas monitione præmissa per excommunicationis sententiam, & subtractionem aliorum beneficiorum, non obstante confirmatione a sede Apost. obtenta sub forma communi, quæ confirmat beneficia, & Præbendas, sicut juste & pacifice possidentur, appell. rem. compellas: nisi forte aliqui ea, vel speciali mandato Apost. sed. vel auctoritate Lateranen. Concilii ab Eboracen. Capitulo sint adepti: sic tamen, ut tempus suspensionis in sex mensibus nullatenus computetur: cum illa Lateranen. Concilii constitutio contra negligentes tantum fuerit promulgata: & d tunc si voluerit, non tamen valuerit Archiepiscopus ipse in conferendis Præbendis uti propria potestate: a qua etsi fuerit e sua culpa suspensus, non tamen ad ipsum Capitulum ex illa culpa Præbendarum erat donatio devoluta: sed ad illum tempore suspensionis illius, Præbendarum donatio pertinebat, qui præter ejus desidiam, & negligentiam poterat Præbendas donare g. Tempus etiam, quo ad Apost. sed. accessit, & apud illam permansit, vel recessit ab illa, intra sex menses nullatenus computetur. Semestre autem tempus non a tempore vacationis Præbendarum, sed notitiæ ipsius potius volumus computari.

[1 Ne plenitudo Ecclesiasticæ jurisdictionis in plures dispensata visceret, sed in uno potius collata vigeret, Apost. sed. Dominus in B. Petro universarum Ecclesiarum, & cunctorum Christiani fidelium magisterium contulit, & primatum: quæ retenta sibi plenitudine potestatis ad implendum laudabilis officium pastorale, quod in omnibus iam constituit eam debitricem, multos in partem sollicitudinis evocavit, sic suum dispensans onus, & honorem in alios, ut nihil suo juri subtraheret, nec jurisdictionem suam in aliquo minoraret. Cum autem ex suscepta auctoritatis officio tam singulis, quam singulorum mater justa petentibus justitiam nec possit, nec debeat denegare, cum justitia, & iudicium sit præparatio sedis ejus: nos, qui ad ejus regimen sumus, licet immeriti, vel insufficientes assumpti, fratribus, & Coepiscopis nostris ad nos clamantibus non possumus in justitia non adesse, aut quod juste postulaverint, non audire: ne si forte circa exhibendam eis justitiam fuerimus inventi remissi, ipsi quoque negligentes inveniatur in reddendis vicibus subditorum, & commissam nostræ sollicitudinis partem minus laudabiliter exequantur, si forte, quod est, nos viderint, vel declinare a jure, vel non audire justitiam postulantes. Hac autem ratione diligenter inducti, venientes ad Apost. sed. ven. f. n. Eboracen. Archiepiscopum benigne recepimus, & multiplices curavimus ejus querelas audire.]

[2 Et in hoc, & in aliis juri ejus non modicum derogaverunt, quidam etiam in quâdam Abbatias dioc. Eboracen. post interpositam ad nos appellationem irreperant, qui ab eo nec confirmationis munus, nec benedictionis gratiam postulaverunt. Volentes igitur eidem Archiepiscopo per suæ sollicitudinis industriam provideri, dis. v. per Apost. sed. de frat. nost. conf.]

CAP. VI.

Non valent litæ ad beneficium impetrata, quæ de alterius colorata facti possessione non faciunt mentionem. hoc dicit, secundum verum, & communem intellectum. Et est textus multum allegabilis, & habet materiam quotidianam. Et fuit decisio multum subtilis.

a Cap. 2. eod. tit. in 3. compil. b hinc discas, quis dicatur intrusus: de quo vide Calderinum conf. 7. tit. de verb. sign. c receperunt. d Codex Barbarie ita, & tunc si voluit, non tamen valuit, & c. esuit. f ipsius. g vid. l. pupillus. ff. de privil. cred. & l. gravi. ff. de his, qui nor. infam.

Idem Basiliens. a Episc. & Abbati S. Mariae.

(an. 1216. Romæ in Ravicam.)

Cum b nostris fuerit olim auribus intimatum, quod Præpositura Ecclesiæ Lausanen. tempore tanto vacasset, ut secundum statuta Lateran. Concil. ad nos esset ejusdem donatione devoluta: Episcopo, & Canonicis Lausan. mandavimus, ut Præposituram ipsam Theaurario Lausan. conferrent, quibusdam super hoc executoribus deputatis: [& infra.] Verum præfati Episcopus, & Canonici literis receptis Præposituram prædictam non vacare dixerunt, quia licet ille, qui Præpositus fuerat, in Episcopum fuisset assumptus, ad ipsam tamen præposituram post consecrationem suam denuo fuerat ab ipsis Canonicis electus, & eam sicut antea possidebat. Quod dicti executores dicentes contrarium esse juri, ipsam Præposituram de jure vacantem auct. Apost. præfato Theaurario assignarunt: (& infra. 1) Auditor igitur super hoc datus a nobis de mandato nostro decrevit, ut quod a memoratis executoribus factum fuerat obtentu literarum nostrarum, eo quod per falsi suggestionem, & veri suppressionem fuerant impetrata, cum Præpositura illa non vacaret de facto, quia talis possessio plus habet facti, quam juris, haberetur irritum, & inane. Nos vero sententiam ejusdem ratam habentes, mandamus, quatenus nisi prædictus Episcopus sufficienter ostenderit, quod vel ex indulgentia sed. Apost. speciali, vel ex alia justa causa, & necessaria sibi post consecrationem suam Præpositura concessa fuerit memorata, ipsam ad resignationem ipsius (si sponte noluerit) compellatis. Deinde Lausan. Capitulum ad conferendam eam Theaurario supradicto diligentius inducere procuretis.

[1 In cujus presentia, cum prædicta, & alia fuissent per nuncium Subdiaconi nostri relata, nuncius partis adversæ proposuit, quod postquam dominus suus Sedun. Episcopus, qui Præpositus fuerat Lausanen. fuit in Episcopum consecratus, Lausan. Capitulum ei Præposituram illam iterum concessit habendam, in hoc utilitatem Ecclesiæ suæ, necnon & antiquam consuetudinem attendentes. Episcopus Lausanen. videns eum plurimum utilem, & necessarium Ecclesiæ suæ, quod a Canonicis suis factum fuerat, super hoc approbavit: cui tanquam Præposito a Canonicis, etiam Theaurario est honor impensus. Memoratus vero Theaurarius postmodum ad Ecclesiam Rom. accedens, & suppressim omnia, quæ tan fuerant ab Episcopo, quam a Canonicis acta, nobis Præposituram illam vacare suggestit, quare super assignanda Præpositura sibi literas impetravit a nobis, quas nullis ex causis proponebat esse per veri suppressionem, & falsi suggestionem obtentas: nuncius pro parte d. sui Sedunen. utilitatem, necessitatem, consuetudinem allegans, quæ Theaurarius suppresserat. E contra vero partis adversæ nuncius proponebat, & rationibus multis Præposituram illam vacare monstrabat, & va antem Theaurario Lausan. auct. superioris, ad quem fuerat secundum statuta Concil. Lateran. donatio devoluta, concessam: ratione insuper multiplici monstrare conabatur, quod dictus Sedun. Episcopus ad Præposituram Lausan. a qua fuerat ad regimen Episcopatus assumptus, post consecrationem suam minime eligi potuisset, cum super hoc ei sacrorum canonum instituta repugnent. Dicebat etiam Præposituram illam alia ratione vacare, eo quod illi, quorum erat donatio, eam assumpto in Episcopum concedere præsumperunt, cum secundum statuta Concilii prædicti, qui receperit, debeat, quod contra sacros canones accepit, amittere: & qui dedit, largiendi potestate privari. Offendebat etiam multis assertionibus, quod pro ipso Sedun. Episcopo utilitas, consuetudo, & necessitas, quas nuncius ejus in causæ suæ subsidium allegabat, minime faciebant: cum hæc potius mendicata suffragia, quam suæ causæ vera subsidia videantur: unde nuncius ejus petebat, ut quod a supradictis Judicibus factum fuerat obtentu

a al. ita: Basil. Episc. al. ita: Basilien. & Belicen. Episc. & Abb. & c. b Cap. 4. eod. tit. in 3. compil.

obtentu literarum nostrarum dignaremur auct. Apost. confirmare, & ab ipsa Præpositura d. Sedunen. Episcopum amovere.]

CAP. VII.

Ubi constat beneficium collatum per habentem potestatem, per exceptionem abjuracionis, & renunciationis, non debet possessio retardari.

Idem Archid. a Richemundia. (an. 1210.)

Post b electionem, & confirmationem Episcopi Elien. vacante Archidiaconatu Richemundia, quem tenuerat, Eboracen. Archiepiscopus eum tibi propria liberalitate concessit, dans Eboracen. Capitulo in mandatis, ut te in Archidiaconum recipere procurarent: cujus noluerunt mandato parere, quia prædecessor nost. inter alia, quæ Decano, & Capitulo Eboracen. suo privilegio noscitur indulgisse, ordinationem Canonicorum, seu personarum liberam esse decrevit, ut videlicet idonea, & honesta persona, cui Archiepiscopus vacantem in Ecclesia Eboracen. Præbendam, vel Dignitatem duxerit e conferendam, secundum antiquam ipsius Ecclesiæ consuetudinem, præsentaretur Decano, & Capitulo supradictis: [& infra.] Si quis d contra consuetudinem hujusmodi in Ecclesia ipsa esset per aliquem introductus, nec pro persona, nec pro Canonico haberetur. Quod si Archiepiscopus intra terminum Lateran. e Concil. secundum formam præscriptam personæ idoneæ non conferret, liceret Decano, & Capitulo auctor. Apostol. juxta eisdem Concilii statuta conferre. Cum igitur in literis Archiepiscopi directis Capitulo, de Decano mentio nullatenus haberetur per cujus manum debebas in Capitulo investiri, ejus mandato extitit contradictum: [& infra.] Ipsius igitur institutione propter præmissas rationes a Capitulo reprobata, ipsi intelligentes Archidiaconatus donationem ad eos, tam auctor. Lateranen. Concilii, quam indulti sibi privilegii devolutam, R. de sancto Cadmundo f illum unanimiter contulerunt, investientes eundem de ipso, & solenniter installantes. Processu vero temporis præfatus Archiepiscopus post resignationem, & abjuracionem a te factam, & receptam ab ipso, eidem R. Archidiaconatum contulit antedictum: qui Archidiaconatum ipsum, tam ratione primæ, quam secundæ concessionis sibi assignatum, per sedem Apostolicam petiit confirmari: [& infra. 1] Quoniam constitit nobis Archidiaconatum prædictum tibi per Eboracen. Archiepiscopum primitus fuisse concessum, & quod institutione facta per ipsum, secundum juris ordinem minime reprobata, Archidiaconatus non vacans non potuit, nec debuit in alium rite transferri: memorato R. qui contra justitiæ regulam in Archidiaconatum alterius provehi se confensit, super eo duximus silentium imponendum, sententialiter decernentes, ut institutio facta per Archiepiscopum de te fortiori effectum. Exinde g si super renunciatione, vel abjuracione, vel aliquo præmissorum aliquis, qui velit, & valeat, adversus te quicquam duxerit proponendum, ordine poterit iudicario experiri.

[1 Ad cujus objectiones ex ordine taliter respondebas, quod licet Decani mentio in literis Archiepiscopi directis Capitulo expresse facta non esset, non tamen ob hoc exclusus videri poterat, vel debebat. Adjecisti præterea, quod si etiam ea fecisses, per adversarium tamen tuum tibi objici non poterant cum effectu, cui potius quod super ipso Archidiaconatu esset silentium imponendum, & approbata institutione tua tibi restitutio facienda, ex confessione partis adversæ, iudicio facta, & sæpius repetita, ostendere nitentibus: ipse namque R. interrogatus in jure, ex quo tempore Archidiaconatus Richemundia sibi per Capitulum fuerit assignatus, respondit, quod circa Festum Ascensionis proximum triennium completeretur. Cum igitur ex data literarum nostrarum constaret, Archiepiscopum apud sed. Apostol. constitutum, & in eis per nos antiquum sus fuerit declaratum, ut tempus, quo ad Apostolicam sedem

a In antiq. Magistro H. Archidiacon. b Cap. 4. eod. tit. in 2. compil. c ducever. d In multis antiq. ita: & si quis. e sub Alex. III. c. 8. f Eamundo. g al. ita: Exinde vero.

accessit, apud illam permansit, vel recessit ab ipsa, non esset infra tempus sex mensium computandum: liquido constare dicebat, tempus illud Archiepiscopo minime concurrens, sed si etiam quadriennium effluxisset, sicut etiam prioris responsi. Sed penitens ultimo proposuit pars adversa, quod ex parte tua de jure fieri dicebatur, cum etiam tunc arripuisset iter ad sed. Apostol. veniendi, licet illud non fuerit continue prosecutus, impedimentis multiplicibus retardatus, interpretatio rescripti nostri ad tempus etiam hujus pertinerebat, cui postea præscriptio nocere non poterat in exilio constituto.]

CAP. VIII.

Recepto in Canonicum tenetur Capitulum providere, quam cito facultas se obrulerit.

Idem C. Canonico Tridentino. a (an. 1212.)

Cum super b questione Triden. c Præbendæ: [& infra. 1] Cum autem constet te in Canonicum Trid. d Ecclesiæ fuisse receptum, licet receptionem tuam factam contra Lateran. e Concil. pars adversa proponat, quia tamen probatum non extitit, nec ipsi Canonici videbantur tibi hoc opponere posse de jure, qui se fatentur te contra statuta præfati Concilii recepisse: sententialiter decernimus, ut tibi, quam cito te facultas obtulerit, præbendale beneficium in Triden. f Ecclesia conferatur: cum ex quo receptus es in Canonicum, non debeas carere Præbenda.

[1 Quæ verberatur inter te, & Episcopum, & Canonicos Triden. tu, & procuratores partis alterius in nostra essetis presentia constituti, vobis H. Cardin. dedimus auditorem, coram quo pro te fuit allegatum, quod cum bon. m. O. Triden. Episcopus patruus tuus ab Apostolica sede reversus, Triden. Canonicos rogavisset, ut te reciperent in Canonicum, ipsi te receperunt, nulla primæ vel secundæ habita mentione, qui ab illo tempore usque nunc locum in choro, & capitulo habuisti, & domos in ipsa Canonica tibi assignatas possidisti. Procuratores vero partis alterius respondebant, quod cum in Triden. Eccles. certus sit Canonicorum numerus, nos ei mandavimus, ut R. Subdiaconum in Canonicum reciperent.]

CAP. IX.

Si habens Præbendam, in eadem Ecclesia recipit Dignitatem cum Præbenda, vel aliam Præbendam, vacat prima: & quamvis a superiore sibi confirmetur, tamen valet impetratio per alium facta de ipsa, etiam tacito de possessione alterius, quæ colorata non est. h. d. secundum verum intellectum. Panor.

Idem Episcopo, & Magistro P. Canonico Hildesien. (an. 1210.)

Literas g vestras accepimus, quod cum pro D. Clerico vobis scripserimus, ut eum de Præbenda vacante sancti Unifardi Bremen. quam dicebat ad donationem nostram fuisset juxta Lateranen. Concilii statuta devolutam, curaretis auctor. Apostol. investire: [& infra. 1] De facto fuit positum coram nobis b, quod H. Præpositus, quondam simplex Canonicus ejusdem Ecclesiæ, de ipsa i in majori Ecclesia in Canonicum est electus, & postmodum anni spatio evoluto, in ipsa Ecclesia sancti Unifardi in Præpositum est assumptus, priorem Præbendam nihilominus retinens, quam in ipsa Ecclesia tunc habebat: [& infra. 2] Sed Præpositus allegabat e contra, quod erat ex consuetudine generali, quod unus in eadem Ecclesia plures haberet Præbendas, & cum Archiepiscopus Bremen. Præpositum ipsum de Præpositura in plena Synodo investiret, tam Præposituram illam, quam Præbendam ei de communi x Canonicorum confirmavit assensu: (& infra. 3) Unde cum vobis dubium videretur, utrum cum aliquis de una Præbenda eligitur ad

a Tridonen. al. ita: de Canonicis Tridonen. b Cap. 5. eod. tit. in 3. compil. c Tridonen. d Tridon. e Alias ita: Lateran. Conc. statuta. f Tridon. g Cap. 6. eod. tit. in 3. compil. h vobis, legitur in antiq. & ita etiam habetur in antiq. compil. i In omnibus antiq. ita: de ipsa in majori Ecclesia canonicum est electus. x dicitur, communi, deest in recentiorib. quam habens veteres us plurimum.

ad aliam, statim prior vacare incipiat, an per sententiam debeat adjudicari a eadem, an propter confirmationem hujusmodi, quae superius est expressa, Praebenda illa dici debeat non vacare: nos consulere voluistis. Cum igitur si ita est, Praebenda illa etsi non de facto, de jure tamen vacare nescatur: mandamus, quatenus dictum Praepositum, ut illum sine difficultate resignet, appell. rem. cogatis: quam, cum de facto vacaverit, Clerico memorato conferre curetis.

(1 Si Canonici, quibus super hoc scribebamus, id exequi non curarent, Herberto Praeposito, & quibusdam Canonici ipsius Ecclesiae cum ipso D. & Magistro H. Canonico ipsius loci in nostra propter hoc praesentia constitutus sic fuit.)

[2 Et super hoc partes consentiebant: fuit etiam ab una parte propositum, quod ipse Praepositus praeter praebendam illam aliam praebendam habebat Praepositurae connexam, quam inficiatus esse Praebendam. Praeterea fuit allegatum de jure, quod ex quo idem Praepositus de minori Ecclesia vocatus fuerat ad majorem, prima praebenda de jure inceperat vacare juxta canonum instituta; deinde fuit ex parte Clerici allegatum, primam fuisse ordinationem ejusdem Ecclesiae, ut in ea tredecim essent personae, Praepositus scilicet cum duodecim fratribus, quae ordinatio nullatenus servaretur, nisi diceretur illa Praebenda vacare.]

(3 Eos, qui super hoc inquietarent eundem, vinculo excommunicationis astringens. Unde objiciebatur Clerico memorato, quod propter hoc sententiam excommunicationis incurrisset, sed ipse eadem confirmationem intervenisse negabat, quae etiam si intervenit, afferebat etiam non tenere de jure.)

C A P. X.

In Ecclesiis non numeratis vacatio Praebendarum, seu Canoniarum possibilis non est: nec fit ibi devolutio ad superiorem ex negligentia semestri in non providendo Ecclesiae de ministris. h. d. & est casus notabilis.

Idem Episc. & Archiepiscopo Papien. [an. 1210.]

EX parte b Hastenen. Ecclesiae nostris est auribus intimatum, quod cum quadam Praebenda in ipsa per quatuor annos, & amplius vacavissent, Hastenen. Episcopus quosdam ibidem instituit e, credens sibi hoc ex Lateran. Concilio licere. Instituti autem scientes, non esse firmam institutionem hujusmodi, ad Mediolanen. Archiepiscopum recurrunt: qui eosdem in Canonicos Hastenen. Ecclesiae ordinavit, & in corporalem possessionem Praebendarum induxit, Capitulo ejusdem Ecclesiae praebente assensum d, tribus tantum exceptis, qui se institutioni hujusmodi opponere curaverunt: (& infra. 1) Tandem utraque pars concorditer est confessa, quod in praedicta Ecclesia non erant distinctae Praebendae, nec Canoniarum numerus erat certus.

Nos igitur intelleximus evidenter, statutum Lateran. e Concilii de beneficiis ultra sex menses vacantibus locum in hoc articulo nullatenus habuisse, etsi forte Hastenen. Ecclesiae Canoniarum pateret defectum. Unde institutio per Archiepiscopum, vel Episcopum facta, occasione Concilii memorati, carere debet robore firmitatis. Quia vero totum Capitulum, tribus exceptis, praedictorum receptionem affectat, nec ab illis tribus aliquid rationabile contra ipsos obiectum est, & ostensum: mandamus, quatenus si Hasten. Ecclesiae suppetant facultates, secundum consuetudinem hactenus observatam, praedictos Clericos pro Canonici faciat haberi.

[Tres illi dicebant electionem debere cassari, quia nec Episcopus, nec Archiepiscopus supra dicti de concessione Lateran. Concilii tunc in ordinatione illa poterant praesentem Ecclesiam ordinare, cum uterque sine tempore eis indultum a canone, in ordinatione fuerit negligens, & remissus. His vero altera pars di-

a Abjudicari legitur in omnibus manuscriptis. & ponitur pro auferri, quod & series indicat: unde colliges, perperam in aliquot vulgatis legi, adjudicari, in aliis, abdicari: quod est suavius. b C. 7. eod. tit. in 3. comp. c constituit. d consensum e Lateran. Concil. sub Alex. III. c. 8.

cebat, quod licet institutio Episcopi non valeret, Archiepiscopi tamen institutio de jure valebat, quia tempus ei indultum a canone, nisi a tempore, quo illi declaratum fuerat, non curabat. His autem utrinque propositis.]

C A P. XI.

Habens potestatem conferendi, potest de jure alteri tradere potestatem conferendi primum beneficium, quod vacabit.

Idem Episcopo, & Capitulo Laudun. a (an. 1210.)

CONstitutus b in praesentia nostro H. Subdiaconus Ecclesiae vestrae Canonicus humiliter intimavit, quod tu, frater Episcopo, potestatem ei dediisti sacerdotalem conferendi Praebendam, quae primo in Ecclesia vestra esset vacatura: & Remen. Archiepiscopus, tunc Apost. sed. Leg. vobis, filii Capituli d auctoritate nostra praecipit, ut cum Praebenda ipsa vacaret, personam illam, cui vellet idem H. eam conferre, sine interpositione alterius personae reciperetis ad ipsam: (& infra. 1) Quocirca mandamus, quatenus personam illam, cui memoratus H. sacerdotalem Praebendam, cum contigerit eam vacare, duxerit canonicè conferendam, sine contradictione qualibet admittatis: & tu interim, frater Episcopo, Praebendam hujusmodi contra formam concessionis tuae, conferre alicui non presumas: (& infra 2.) Quia vero concessionem tales (si ad contentiam traherentur) fieri possent in fraudem canonicæ sanctionis f, per quam prohibentur Ecclesiastica beneficia concedi, sine promitti, antequam vacent, nolumus, quod hujusmodi occasione mandati, quod gratiam continet, personalem, fraudem adhibere volentibus licentia concedatur. g

[1 Afferuit etiam idem Subdiac. quod cum esset ad Apostolicam sedem accessurus, ipse sibi praecavens, appellavit, ne tu frater Archiepiscopo, si forte interim aliquam sacerdotalem contingeret vacare Praebendam, eam nulli conferres, nec vos filii Capitulum reciperetis aliquem praesentatum ad illam, nisi quem duxerit praefatus Sub. praesentandum.]

(2 Alioquin noveris nos dil. fil. n. Cancellario Helien. & A. Canonicis Parisien. dedisse in mandatis, ut vos ad haec per cens. Eccles. appell. rem. compellant, in irritum reducetes, si quid post appellationem a praefato Subdiacono ad nos legitime interpositam contra concessionem sibi factam de Sacerdotali Praebenda noverint attentatum.)

C A P. XII.

Lateranense Concilium de beneficiis ultra sex menses vacantibus ad Episcopatus non extenditur.

Idem. (an. 1210. Roma in Calabriam.)

Dilectus b filius Magister G. Canonicus vester nobis suggestit, quod Episcopo vestro viam universae carnis ingresso, Archiepiscopus sanctae Severinae afferens, quod propter negligentiam vestram ad ipsum erat eligendi auctoritas devoluta, in Episcopum vestrum elegit eundem. Nos igitur attendentes, quod canon Lateranen. Concilii ab Alexandro Papa contra negligentes editus ad Archiepiscopatum, vel Episcopatum non solet extendi, sed ad personatus alios, & minora Ecclesiastica beneficia coartari, electionem hujusmodi iustitia cassavimus exigente.

C A P. XIII.

Non valet promissio beneficii vacaturi.

Idem. Priori i Hostien. & Superiori S. Fridi.

(an. 1210. Roma.)

EX tenore litterarum vestrarum accepimus, quod cum causa, quae inter I. Clericum ex una parte, & Abbatem, & conventum de Bello ex altera, super provisione

a Laudonen. al. Laudon. b Cap. 8. eod. tit. in 3. compil. c al. ita: quae primo esset in vestra Ecclesia vacatura. d Capitulum. e illam. f In Conc. Lat. sub Alex. III. c. 8. & c. 2. sup. eod. adde Conc. Trid. sess. 24. de reform. c. 19. g tribuatur. h Cap. 9. eod. tit. in 3. compil. i Priori Host. & Subpriori S. Fridi. al. ita: Priori de Ofen. & Subpriori S. Fridenunide. k Cap. 10. eod. tit. in 3. comp.

visione vertebatur ipsius: [& infra. 1] Dicitur Clericus post litteram contestatam chartam quandam Monachorum exhibuit, continentem quod primam Ecclesiam ad donationem suam spectantem assignarent eidem: [& infra. 2] Nos igitur attendentes, quod promissio praedicta non tenet, utpote contra statuta Lateran. a Concilii attentata: mandamus, quatenus memorato Clerico super hoc silentium imponentes, ab impetitione ipsius dictos Abbatem, & Monachos absolvatis.

(1 Vobis duximus committendam.)

[2 Nihilominus per idoneos testes probans, ipsos post promissionem ejus, licet potuerunt, nolle sibi, quanquam super hoc admoniti fuerunt, providisse: quare dictos Abbatem, & Monachos ad assignandum sibi redditum x. marcharum cogi cum instantia postulabat: fuit ex adverso responsum, quod ratione promissionis hujus, utpote facta contra Lateran. Conc. statuta, quae probari per chartam exhibitam videbatur, eos non poterat convenire, asserentibus: aliis vero in contrarium sentientibus, super hoc fuisse hinc inde coram nobis diutius disputatum, vos, quid juris sit in hoc articulo dubitantes, in negotio ipso ulterius procedere noluisse, donec super hoc reciperetis nostra beneplacitum voluntatis: nobis humiliter supplicastis, ut, quid sit in hac parte agendum, vos dignemur per nostras reddere literas certiores.]

C A P. XIV.

Obligatur Praelatur, qui promittit providere, cum poterit.

Idem. (an. 1210. Roma in Galliam.)

ACCedens b ad Apostol. sed. R. Clericus suam nobis insinuationem monstravit, quod cum promiseritis vos protuturos eidem in Ecclesiastico beneficio, cum possitis, sicut per litteras iudicum delegatorum inde confectas liquido apparebat: [& infra. 1] Nos autem considerantes, quod aliud est Praelatum promittere beneficii collationem, cum poterit, aliud, cum vacabit: cum in multis casibus se facultas offerre posset, in quibus collatio non esset in expectatione vacaturi beneficii differenda: mandamus, quatenus memorato R. (cum poteritis) Ecclesiasticum beneficium assignetis.

[1 Vos igitur id hactenus efficere non curastis, allegantes coram iudicibus, quod talis promissio vos nullatenus obligaret, cum videretur esse facta contra Later. Concilii statuta, quod promissionem inibet non vacantis beneficii.]

C A P. XV.

Si ad Capitulum, & Praelatum, ut Praelatum, potestas conferendi pertinet, de uno ad alterum lapsu temporis non transit: secus si Praelatus interfit, ut Canonicus: quia tunc de Capitulo transit ad Praelatum, nisi dolum committat. h. d. & est textus multum allegabilis.

Idem. [an. eod.]

POSTulastis c per sed. Apostol. edoceri, ut cum ad vos, & Archiepiscopum vestrum simul donatio Praebendarum Ecclesiae vestrae pertineat, utrum praebendae vacantis donatio penes Archiepiscopum ipsam remaneat, si eam intra semestrem tempus neglexeritis ordinare? Ad quod breviter resp. quod si vos, & idem Archiepiscopus intra tempus praescriptum, circa hoc negligentes existeritis: sicut nec ab illo ad vos, ita nec a vobis ad illum potestas devolvitur conferendi, sed secundum statuta Lateran. Concilii d ad superiorem transit donatio: nisi forte Archiepiscopus non ut Praelatus, sed ut Canonicus vobiscum jus habeat conferendi e. Et in hoc casu cum dolo impedierit, dolus ei suffragari non debet.

C A P. XVI.

Sicut non potest patronus promittere se praesentaturum aliquem ad beneficium vacaturum, ita nec dare potestatem pra-

a Sub Alex. III. c. 8. & nunc contra Conc. Trid. sess. 24. de reform. c. 19. b Cap. 1. eod. tit. in 4. compil. c Cap. 2. eod. tit. in 4. compil. d Sub Alex. III. c. 8. e Utrum donata ambulatoribus cedant eorum lucro. vid. varias opinion. in l. si vero. §. item quicquid. ff. sol. matr. & in l. qui proprio. ff. de procur.

sentandi, antequam beneficium vacet.

Honorius III. Episcopo, & Praeposito Capituli Cameracen.

(an. 1222.)

Cum dilecta in Christo filia Comitissa Flandren. a fecerit promissiones de non vacantibus beneficiis Ecclesiarum, in quibus jus obtinet patronatus, & donationes eorum in manibus posuerit alienis: Mandamus, quatenus id irritum decernentes, inhibeat eidem, ne familia de caetero attentare praesumat. b

TITULUS IX.

NE SEDE VACANTE ALIQUID INNOVETUR.

C A P. I.

Vacante sede status ejus mutari non debet.

Innocentius III. Priori, & Conventui c Glaston.

(an. 1214. Roma in Scotiam.)

NOvit d ille, qui scrutator est cordium, & cognitor secretorum, quod licet, C. praed. nost. Ecclesiam vestram erexerit cathedralem, ipsam Bathonien. Ecclesiam uniendo, & idem esset Episcopus utriusque: quia tamen haec unio asserbatur a vobis in grave praedictum Glaston. Ecclesiae redundare, cum per ipsam dissolveretur religio, & fraudaretur eleemosyna, & hospitalitas tolleretur: nos ad relevandum Ecclesiae vestrae statum coepimus intendere diligenter: [& infra. 1] Vos autem post obitum Bathonien. Episcopi humiliter postulastis, ut quia tempus advenerat, quo sine scandalo Ecclesiae vestrae ruina poterat relevari e, cum & Bathonien. Ecclesia id ipsum pariter postularet, Rex quoque cum regni magnatibus, & quidam Episcopi cum multis Abbatibus deposcerent illud idem, ut unione penitus dissoluta, monasterium vestrum reduceremus in statum antiquum, sub Abbatis regimine gubernandum. Attendentes igitur, quod Episcopali sede vacante non debet aliquid innovari, quod non sit, qui Episcopale jus teneat, maxime ne plus favisse personae, quam Ecclesiae videremur, si quod eo vivente concessimus, post obitum ejus subito mutarem: petitionem vestram nequimus exaudire, auctoritate praedicta indulgentes, ut cum Bathonien. Ecclesia de Praefule fuerit ordinata, jus vestrum apud sedem Apostolicam prosequendi facultatem liberam habeatis: interim autem sub cura Prioris idem monasterium gubernetur.

[1 Et quoniam absentem videbatur, ut subito praed. nostri evacua-remus in hac parte statutum, cum ei, quantum cum Deo possumus, deferre velimus, sicut & volumus, quia quantum cum Deo poterit, nobis nostri deferent successores, invicem unione manente, sic de caeteris disponimus, quantumque bon. mem. Sanarigo Bathonien. Episcopo displiceret, frequenter ob hoc ad sed. Apost. laboranti, quod status Ecclesiae vestrae videbatur in melius relevatus. Unde post diversos tractatus, & deliberationes multiplices, quod per providus, & honestos auctores nostri mandati super hoc extitit ordinatum, ad petitionem ejusdem Episcopi, postquam aliud a nobis non potuit obtinere, Apost. tandem curavimus munimine roborare.]

C A P. II.

Beneficia spectantia ad collationem Praelati non possunt conferri per Capitulum sede vacante.

Honor. III. Episcopo g Calmen. & Magistris V. & S. Canonici Suesonien. h (an. 1223. Roma in Galliam.)

ILLA devotionis sinceritas: [& infra. 1] Ecclesiam sancti Leucini, de qua Magistrum R. donationis nostrae gratia praecedente, Praebendae nomine de mandato nostro Capuanus Archiepiscopus investivit, sibi duximus confirmandam: Non

a Flandrorum. b al. ut similia de caetero attentare non praesumat. c al. Glaston. d Cap. 1. eod. tit. in 3. compil. P sal. 7. Sup. 1. Hier. 17. e Vid. l. aequissimum cum not. ff. de usufr. f al. auctoritate praesentium. g al. ita: Episcopo Cam. & Magistr. I. & c. alias Calmen. h al. Suesonien.